

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania Z. W.
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 marca 2024 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 17 lutego 2023 r., sygn. akt III AUa 325/22 WSC U 126/22,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem z 28 września 2022 r., oddalił apelację Z.W. od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 14 października 2021 r. W protokole z ogłoszenia orzeczenia wskazano, że od wyroku nie przysługuje skarga kasacyjna.

W złożonej uprzednio apelacji wnioskodawca jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazywał kwotę 9.902,40 zł „plus przysługujące waloryzacje”.

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczono Z. W. na jego wniosek w dniu 25 października 2022 r. W dniu 18 grudnia 2022 r. do Sądu Apelacyjnego w Lublinie skierowano skargę kasacyjną od powyższego wyroku. W skardze wskazano jako

wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 18.910,31 zł. Uzasadniając tę wysokość, stwierdzono, że świadczenie należne Z. W., liczone z pominięciem art. 15c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1280 ze zm.; dalej jako ustawa zaopatrzeniowa) wynosiłoby 58,17% wysługi, czyli 3.644,87 zł. Od tej sumy należy odjąć emeryturę po obniżce, tj. 2.069,02 zł, co daje 1.575,85 różnicy za miesiąc. Różnica za rok wynosi wówczas 18.910,31. Z ostrożności procesowej pełnomocniczka wnioskodawcy wskazała, że alternatywnie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowić może kwota 12.198,16 zł, tj. różnica między emeryturą przed obniżką, liczoną według wysokości świadczenia z września 2017 r., z uwzględnieniem waloryzacji za poszczególne lata do 2022 r. a emeryturą po obniżce — również z uwzględnieniem waloryzacji za lata 2018-2022.

Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowił w dniu 10 stycznia 2023 r. sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia i zarządził w tym celu dochodzenie.

W pierwszej kolejności zobowiązał pełnomocnika organu rentowego do ustosunkowania się do wskazanego przez skarżącego sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. W odpowiedzi na powyższe organ rentowy stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia została błędnie wyliczona i znacznie zawyżona. Zgodnie z decyzją waloryzacyjną z 27 lutego 2017 r. emerytura odwołującego się przed zmniejszeniem w trybie art. 15c ustawy zaopatrzeniowej wynosiła 2.894,22 zł, po zmniejszeniu zaś 2.069,02 zł. W związku z tym miesięczna różnica w wypłacie świadczenia to 825,20 zł.

Organ rentowy przedstawił ponadto wyliczenia obrazujące zmianę wysokości świadczenia emerytalnego wnioskodawcy w kolejnych latach (2018-2022), ze wskazaniem różnicy w wysokości świadczenia z zastosowaniem przepisu art. 15c ustawy zaopatrzeniowej i bez zastosowania tego przepisu.

Sąd Apelacyjny zobowiązał pełnomocniczkę wnioskodawcy do ustosunkowania się do pisma organu rentowego. W odpowiedzi podtrzymała ona uprzednio zaprezentowane stanowisko.

Postanowieniem z 14 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 9.902,40 zł, a postanowienie z 17 lutego 2023 r. odrzucił skargę kasacyjną.

W ocenie Sądu drugiej instancji, żaden ze wskazanych przez skarżącego sposobów wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie był poprawny.

Wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury wyznacza różnica w skali roku między emeryturą pobieraną przez ubezpieczonego a emeryturą, którą mógłby pobierać, gdyby organ rentowy nie zastosował względem wnioskodawcy art. 15c ustawy zaopatrzeniowej. Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie wynosi 9.902,40 zł jako różnica między wysokością emerytury Z. W. przed zmniejszeniem w trybie art. 15c ustawy zaopatrzeniowej (2.894,22 zł) i wysokością jego emerytury po zmniejszeniu (2.069,02) zł w skali roku ($825,20 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 9.902,40 \text{ zł}$).

Wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie jest niższa niż 10.000 zł, a więc wniesiona skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w świetle art. 398² § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z 17 lutego 2023 r., zarzucając naruszenie art. 22 w związku z art. 398² § 1 i art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 9.902,40 zł, a w rezultacie odrzuceniem skargi kasacyjnej. Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że zaproponowane przez niego wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia było dokonane w oparciu o przepisy ogólne ustawy zaopatrzeniowej, tj. z pominięciem art. 15c, ale także z pominięciem nieobowiązujących od października 2017 r. art. 13 ust. 1 pkt 1b i art. 15b. Przepisów art. 13 ust. 1 pkt 1b i art. 15b ustawy zaopatrzeniowej nie można stosować do wyliczenia świadczeń od października 2017 r., gdyż zostały one uchylone mocą ustawy nowelizującej z dnia 16 grudnia 2016 r. i nie obowiązują od

1 października 2017 r. Tym samym - w razie wydania rozstrzygnięcia oczekiwanego przez odwołującego się – jego emerytura powinna być liczona jako 40% podstawy wymiaru za 15 lat służby ze wzrostem po 2,6% podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie nie jest uzasadnione.

Na wstępie należy podkreślić, że wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są co do zasady sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, a sądy kolejnych instancji mają obowiązek egzekwowania od stron oznaczenia tej wartości oraz uprawnienie do weryfikacji podanych kwot.

Przedmiotem zażalenia jest postanowienie Sąd Apelacyjny z 17 lutego 2023 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Przyczyną odrzucenia skargi było niespełnienie warunku minimalnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia podana przez skarżącego została zweryfikowana przez Sąd drugiej instancji w stosownej procedurze zainicjowanej postanowieniem z 10 stycznia 2023 r., a zakończonej postanowieniem z 14 lutego 2023 r. ustalającym wartość przedmiotu zaskarżenia na 9.902,40 zł.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 394¹ § 1 i § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przepis art. 394¹ k.p.c. zawiera zamknięty katalog orzeczeń sądu drugiej instancji. Wydane na podstawie art. 25 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. postanowienie o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia po jego uprzednim sprawdzeniu z całą pewnością nie mieści się zaś w tym katalogu. Dlatego w ugruntowanym orzecznictwie przyjmuje się, że skuteczne zakwestionowanie takiego rozstrzygnięcia może nastąpić jedynie na wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy może, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, rozpoznać także związane z nim wcześniejsze orzeczenie.

Należy zauważyć, że przedmiotowe zażalenie dotyczy postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Jest ono motywowane wyłącznie odmienną oceną zastosowania art. 22 w związku z art. 398² § 1 i art. 398⁶ § 2 k.p.c. Żalący się kwestionuje sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, a więc rozstrzygnięcie objęte postanowieniem z 14 lutego 2023 r. W treści zażalenia brak jednak wniosku o poddanie kontroli powyższego postanowienia.

Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik, wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez adwokata lub radcę prawnego treści wprost w nich niewyrażonych (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946; z dnia 29 października 2014 r., II UZ 38/14, LEX nr 1551427).

Brak wniosku wyłącza możliwość kontroli rozstrzygnięcia objętego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 14 lutego 2023 r. W konsekwencji, zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 398⁶ § 2 k.p.c. musi być uznany za oczywiście bezzasadny, skoro ustalona w sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia

była niższa od wartości minimalnej wymaganej zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. Okoliczność ta uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej, co Sąd drugiej instancji prawidłowo uczynił z powołaniem się na art. 398⁶ § 2 k.p.c.

To powoduje konieczność oddalenia rozpatrywanego zażalenia z mocy art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

[ał]